

نگاهی بر صنعت بیمه جهان در سال ۲۰۱۱

قسمت دوم

مترجم: سهیلا مهدی‌زاده

- کارشناس مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

قسمت اول این مقاله، وضعیت
اقتصاد و بازار بیمه دنیا در سال ۲۰۱۱
ارائه شد. اکنون بخش پایانی این
مقاله پیش روی شماست.

۲. بیمه در دنیا: بخش بیمه زندگی

باعث کاهش رشد کل حق بیمه‌ها شد

۲-۱. قرارداد حق بیمه‌های جهانی

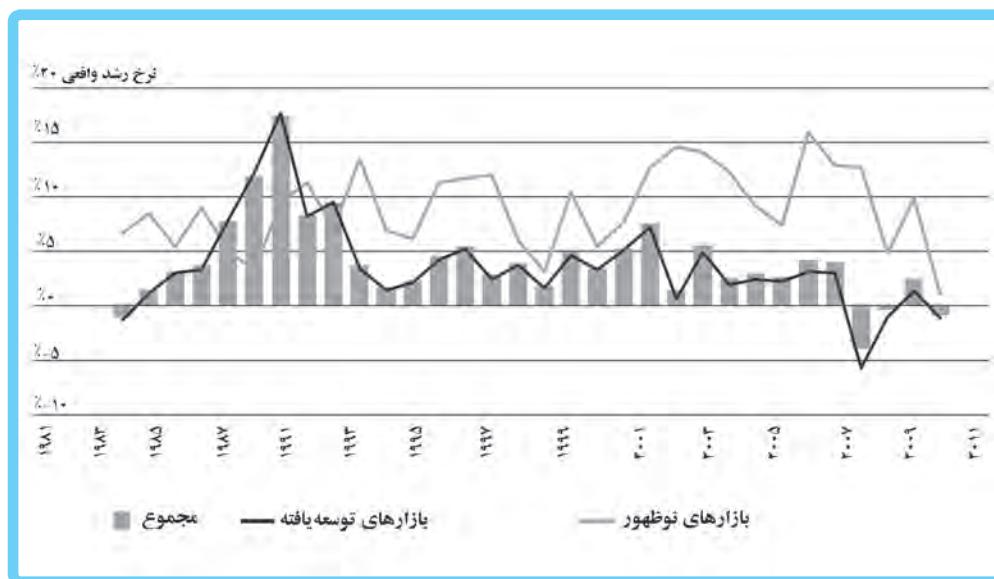
حق بیمه‌های مستقیم دنیا در سال ۲۰۱۱، ۰/۸٪ کاهش یافتند. اگرچه به دلیل کاهش ارزش دلار آمریکا در برابر دیگر ارزهای اصلی، حق بیمه‌های اسمی ۶٪ افزایش یافت که معادل ۶۵۹۷ میلیارد دلار آمریکاست. برای مثال در بازارهای توسعه یافته، حجم حق بیمه‌ها، ۱/۱٪ کاهش یافته است در حالی که در بازار نوظهور با ۱/۳٪ افزایش به همراه بود، اگرچه این تصویر کلی باعث پنهان ماندن تفاوت‌های چشمگیر بین مناطق مختلف و رشته‌های

مختلف بیمه‌ای می‌شود. برای مثال در بازارهای توسعه یافته حق بیمه‌های زندگی حدود ۹/۸٪ در اروپای غربی کاهش یافت اما در آمریکای شمالی از افزایش ۲/۳ درصدی برخوردار بود. در بازارهای نوظهور حق بیمه‌های زندگی کاهش یافت که یکی از دلایل عمده آن مقررات جدید توزیع محصولات در چین و هند بود. در حالی که رشد قابل قبول حق بیمه‌های غیرزندگی، تداوم یافت.

حق بیمه‌های زندگی ۵۷٪ (معادل ۲۶۲۷ میلیارد دلار آمریکا) از کل حق بیمه‌ها را تشکیل دادند که این رقم نسبت به میزان ۵/۸٪ در سال ۲۰۱۰ کمی کاهش یافت. این سهم در اقتصادهای توسعه یافته ۵۸٪

۱. Nominal: تعدیل شده با قیمت خرید پول

نمودار ۵. رشد حق بیمه از سال ۱۹۸۰ که نشان‌دهنده یک کاهش کلی است

در بازارهای نوظهور، درآمد

حق بیمه زندگی، به دلیل

کاهش حجم حق بیمه در

چین و هند تنزل یافت.

محصولات مستمری، سرعت یافت. بازارهای بیمه زندگی هنگ گنگ و سنگاپور بدون تغییر باقی ماندند. اما کسب و کار در کره رو به افول نهاد و در تایوان نیز در پی سقوط فروش محصولات مختلف مستمری کاهش یافت.

در بازارهای نوظهور، درآمد حق بیمه زندگی، به دلیل کاهش حجم حق بیمه در چین و هند تنزل یافت. شروع مقررات سخت گیرانه تر ناظر بر بانک - بیمه در چین و توزیع محصولات بیمه ای زندگی و سرمایه گذاری در هند منجر به کاهش شدید رشد حق بیمه های جدید زندگی شد. درآمد حق بیمه در چین و هند به ترتیب ۸/۶٪ و ۱۵٪ کاهش یافت. در مقابل، دیگر مناطق نوظهور از رشد قابل قبولی برخوردار بودند. درآمد حق بیمه در خاورمیانه و آمریکای لاتین به ترتیب ۹/۴٪ و ۹/۵٪ افزایش یافت. در مجموع سهم بازارهای نوظهور از حق بیمه های جهانی در سال ۲۰۱۰، ۱۴/۲٪ بود که در سال ۲۰۱۱ به ۱۳/۹٪ کاهش یافت.

۲-۲-۲. سوددهی^۲ و وضعیت سرمایه‌ای بیمه‌گران

زندگی

ارزش سرمایه‌ای صنعت بیمه زندگی در سال ۲۰۱۱

۲. Profitability: توانایی واحد تجاری یا کسب و کار در کسب سود

بود که بیش از سهم ۵۲ درصدی بازارهای نوظهور است و دلیل این امر نیز سهم پایین بیمه زندگی در خاورمیانه و اروپای شرقی و مرکزی است.

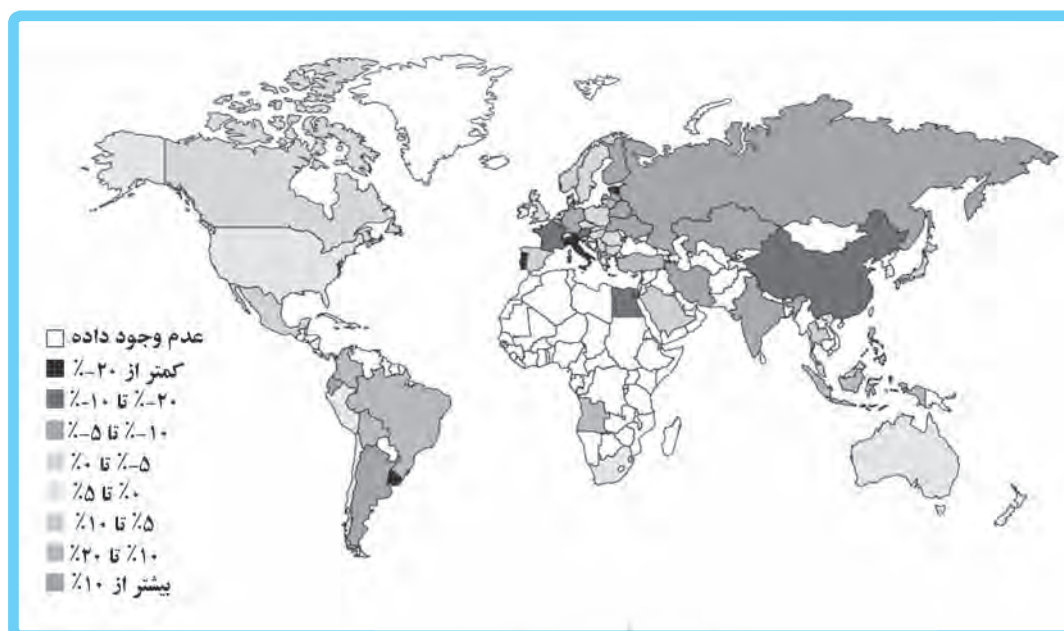
۲-۲-۲. سقوط حق بیمه های زندگی در سال ۲۰۱۱

۲-۲-۱. توسعه حق بیمه های زندگی

در سال ۲۰۱۱، حق بیمه های زندگی در دنیا ۲/۷٪ افت داشتند که معادل ۲۶۲۷ میلیارد دلار آمریکاست، هر چند تفاوت های قابل توجهی در میزان رشد درآمد حق بیمه بین بازارهای مختلف وجود دارد. در بازارهای توسعه یافته حق بیمه های زندگی ۲/۳٪ کاهش یافتند که در نتیجه بهبود و رونق کوتاه مدت آنها در سال ۲۰۱۰ خنثی شد. در ایالات متحده امریکا یعنی جایی که حق بیمه های معتبر کاهش قابل توجهی در سال های اخیر داشتند، حق بیمه ها در سال ۲۰۱۱ کمی افزایش یافتند که عامل آن، احیای مجدد محصولات پس اندازی^۱ بود. در اروپای غربی حق بیمه ها ۹/۸٪ کاهش یافتند. حق بیمه ها در بریتانیا نیز افت داشته و حق بیمه های معتبر نیز در آلمان، ایتالیا، پرتغال و فرانسه، شدیداً سقوط کردند. در میان اقتصادهای آسیایی، رشد در ژاپن در پی فروش زیاد بیمه نامه انفرادی تمام عمر و رونق فروش

1. Savings Products

نمودار ۶. بیمه زندگی: رشد حق بیمه واقعی در سال ۲۰۱۱

در هند و چین بیمه‌گران با قدرتمندتر کردن شبکه‌های توزیع و تجدید ساختار، محصولات خود را با مقررات جدید وفق داده‌اند.

بازارهای مالی آسیب‌پذیر و کساد فروشی مانع از بهبود سوددهی شدند.

۲-۲-۳. چشم‌انداز بیمه زندگی

بیمه‌گران زندگی در سال ۲۰۱۲ با برخی چالش‌های جدی مواجه خواهند بود. به‌نظر می‌رسد رشد در بازارهای توسعه‌یافته همچنان کند و بطئی باقی بماند که دلیل آن ضعیف شدن توسعه اقتصادی است که در نتیجه، رشد حق بیمه را محدود خواهد ساخت. در بازارهای نوظهور پیش‌بینی می‌شود رشد حق بیمه در سال ۲۰۱۲ بهبود یابد زیرا انتظار می‌رود حق بیمه زندگی در دو بازار نوظهور رشد مثبت داشته باشد. در هند و چین بیمه‌گران با قدرتمندتر کردن شبکه‌های توزیع و تجدید ساختار، محصولات خود را با مقررات جدید وفق داده‌اند. در نقاط دیگر به ویژه در خاورمیانه و آمریکای لاتین رشد حق بیمه زندگی با هم از بالا رفتن درآمد و نیز افزایش آگاهی نسبت به ریسک سود خواهد برد. با نفوذ بیشتر محصولات پس‌اندازی و بیمه عمر اعتباری^۶ در آمریکای لاتین به‌نظر می‌رسد بانک-بیمه به‌عنوان یک شبکه توزیع، بیشتر توسعه یابد. نرخ‌های بهره برای مدتی

اندکی کاهش یافت، اما همچنان بالاتر از سطحی است که در بحران سال ۲۰۰۸ به آن رسید. ترازنامه‌ها از وضعیت مطمئنی برخوردارند هرچند برخی از اصلاحات مربوط به اصول عمومی پذیرفته شده حسابداری^۱ در مورد سود تحقق نیافته^۲ به عنوان پیامدهای کاهش نرخ بهره، انجام شده است. مواجهه با مخاطرات ناشی از بدهی‌های برخی کشورهای اروپایی شامل یونان، ایتالیا، ایرلند پرتغال، اسپانیا اغلب بسیار محدود شده است. اگرچه برخی بیمه‌گران این کشورها دچار تنش زیادی شده‌اند. دارایی‌های سرمایه‌گذاری در کل، دارای وضعیت قابل اطمینانی هستند. طرح‌های مصون‌سازی^۳، پیشرفت کرده و قیمت‌گذاری محصولات بهتر شده است.

حاشیه سود عملیاتی^۴ و بازده مالکانه شرکت‌های بیمه زندگی دارای ثبات شد. با این وجود سوددهی کل، پایین‌تر از سطح پیش از وقوع بحران باقی ماند. راهبردهای سرمایه‌گذاری محتاطانه^۵، نرخ پایین بهره

1. Generally Accepted Accounting Principles (GAAP)

۲. Unrealised Gain: افزایش در ارزش یک دارایی یا کاهش در ارزش یک بدهی که هنوز در تملک شخص است.

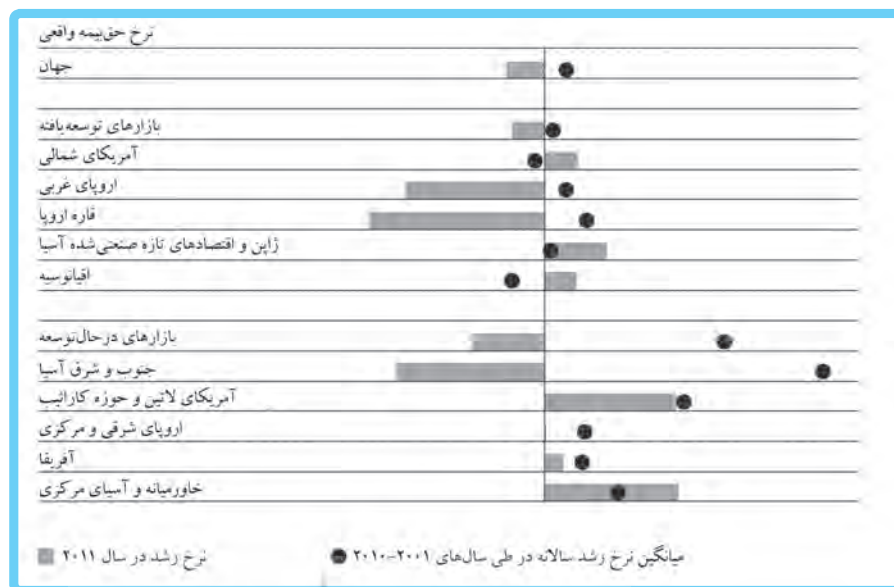
3. Hedging

4. Operating margin

5. Prudent Investment

6. Credit Life Insurance

نمودار ۷. افت حق بیمه زندگی در اروپای غربی، چین و هند و رشد در آمریکای لاتین

بازارهای بیمه غیر زندگی در اقتصادهای نوظهور از بازارهای بیمه غیر زندگی در اقتصادهای توسعه یافته پیشی گرفته است اما افتراق و تفاوت رشد در سال ۲۰۱۱ کم شده است. تنها منطقه‌ای که نرخ رشدی بالاتر از میانگین ده ساله خود دارد آمریکای لاتین است که در آن اغلب بازارها از رشد خوب و قابل قبولی برخوردارند.

۲-۳-۲. خسارت‌های حوادث فاجعه آمیز

در سال ۲۰۱۱ کل خسارت‌های اقتصادی مربوط به بلایای طبیعی (بیمه شده و بیمه نشده) به حدود ۳۷۰ میلیارد دلار آمریکا رسید که این رقم در سال ۲۰۱۰، ۲۲۶ میلیارد دلار آمریکا بود. زلزله ژاپن به تنهایی عامل ۵۷٪ خسارت‌های اقتصادی بود. در مجموع خسارت‌های بیمه شده ناشی از حوادث فاجعه آمیز طبیعی حدود ۱۱۰ میلیارد دلار آمریکا بود. در حالی که فاجعه‌های انسان ساخت^۱ برای بخش بیمه حدود ۶ میلیارد دلار آمریکا هزینه در برداشت که سال ۲۰۱۱ را به دومین سال پر خسارت صنعت بیمه در کل تاریخ این صنعت تبدیل کرد. شکاف بین خسارت‌های اقتصادی و خسارت‌های بیمه شده ۲۶۰

پایین تر باقی خواهند ماند. از آنجایی که کسب و کار جدید می‌تواند با بازده پایین سرمایه گذاری وفق پیدا کند، اصول قدیمی کسب و کار که دارای تضمین نرخ بهره هستند ریسک قابل توجهی بر سوددهی کسب و کار تحمیل خواهند کرد.

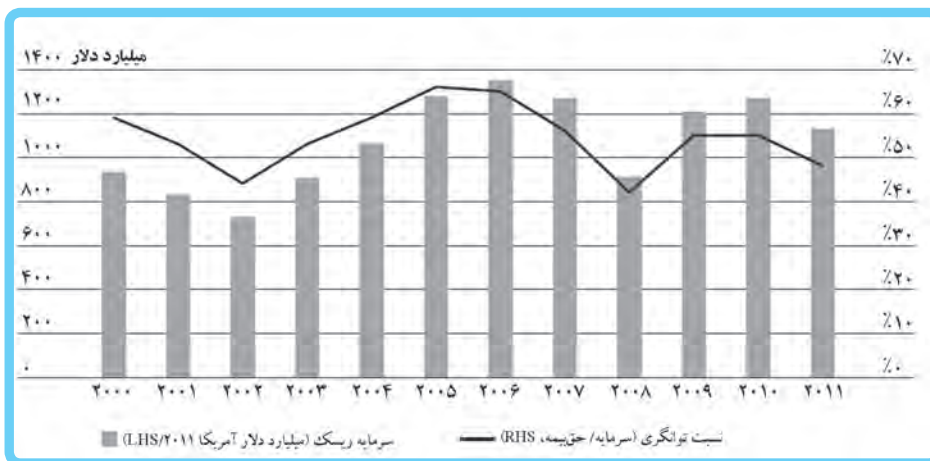
۲-۳-۳. بیمه غیر زندگی آماده برای توسعه همراه با افزایش قیمت‌ها

۲-۳-۱. رشد حق بیمه غیر زندگی

در مجموع، رشد ۱/۹ درصدی حق بیمه غیر زندگی در سال ۲۰۱۱ قابل قبول بود. این رقم در سال ۲۰۱۰ نیز ۱/۹٪ بود. رشد به وسیله افزایش تدریجی قیمت در بازارهایی خاص و رشته‌های خاصی از کسب و کار تقویت شد. حوادث فاجعه آمیز طبیعی بسیار پرهزینه که در ژاپن، زلاندنو و استرالیا روی داده منجر به افزایش چشمگیر نرخ‌ها بازار بیمه اموال شد. نرخ‌ها در دیگر بازارهای توسعه یافته تر نیز افزایش یافتند که تا حدی تأثیرات محیط اقتصادی ضعیف را خنثی کردند. در بازارهای نوظهور، رشد اقتصادی قابل قبول این بازارها تا حد زیادی باعث رشد حق بیمه شد.

1. Main-made Disaster

نمودار ۸. سرمایه ریسک و پیشرفت توانگری در بیمه زندگی

نمودار ۹. بیمه غیر زندگی: رشد حق بیمه واقعی در سال ۲۰۱۱

نمودار ۱۰. رشد حق بیمه زندگی: به آهستگی بهبود می‌یابد اما هنوز پایین‌تر از میانگین بلندمدت است

نرخ پایین بهره که در سال ۲۰۱۱ شایع شده تولید بازده‌های مناسب از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری را مشکل ساخت. درآمد کل سرمایه‌گذاری به عنوان بخشی از حق بیمه‌های خالص کسب شده از ۱٪ به ۰/۹٪ کاهش یافت.

۲-۳-۴. برآورد ارزش سرمایه

بیمه غیرزندگی

با وجود خسارت‌های شدید حوادث فاجعه آمیز در سال ۲۰۱۱، صنعت بیمه همچنان وضعیت سرمایه‌ای خوب خود را حفظ کرده است. توانگری تنها ۳٪ کاهش یافته و به ۱۱۳٪ رسیده است. اگرچه به نظرمی رسد که سطوح سرمایه‌ای فعلی که GAAP اعلام کرده مبالغه آمیز باشند. نرخ‌های بهره در انتهای سال ۲۰۱۱ پایین تر از انتهای سال ۲۰۱۰ بوده‌اند که ارزش پرتفوی‌های دارای درآمد ثابت بیمه‌گران را افزایش داده در حالی که ارزش تعهدات آنها بدون تغییر باقی ماند. هرچند به محض افزایش نرخ بهره، این سود سرمایه‌ای موقتی از بین خواهد رفت. اصلاحات توانگری و مدل‌های مؤسسات رتبه‌بندی نیز در آینده الزامات سرمایه‌ای بالاتری را به دنبال خواهند داشت. در نهایت خسارت‌های بزرگ فاجعه آمیز در سال ۲۰۱۱ ریسک‌های پنهانی را، به ویژه در بازارهای در حال توسعه، آشکار ساخت. این خسارت‌ها با نرخ‌های نامناسبی بیمه شده بودند. در همان زمان، کفایت ذخیره^۲ نیز به دلیل استفاده مداوم از ذخایر در سال ۲۰۱۱ تقلیل یافت.

۲-۳-۵. چشم‌انداز بیمه غیرزندگی

پیش‌بینی می‌شود نرخ‌های حق بیمه که در سال ۲۰۱۱ افزایش یافته بودند همین روند را ادامه داده و به رشد حق بیمه در سال ۲۰۱۲ کمک کنند. هر چند پیش‌بینی

1. Capital Gain

سود تحقق‌یافته‌ای که از معاملات دارایی‌های سرمایه‌ای حاصل شده است.
2. Reserve Adequacy

میلیارد

دلار آمریکا بود که حاکی از نقصان پوشش بیمه‌ای در کل دنیاست.

۲-۳-۴. سودآوری بیمه غیرزندگی

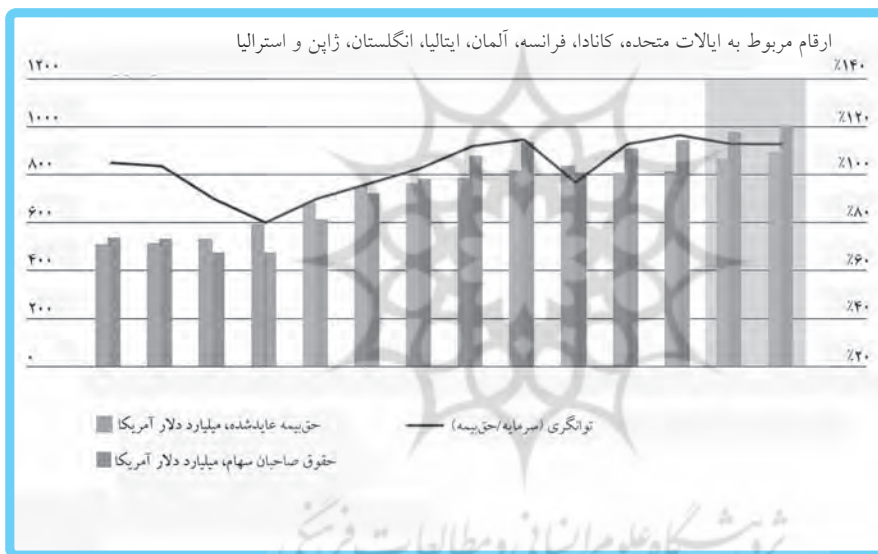
در سال ۲۰۱۱ سودآوری صنعت بیمه غیرزندگی از دو سو، یعنی هم از لحاظ صدور بیمه و هم از لحاظ سرمایه‌گذاری تحت فشار قرار گرفت. در ۸ بازار عمده، بازده مالکانه پس از کسر مالیات در سال ۲۰۱۱، ۴٪ بوده در حالی که این مبلغ در سال ۲۰۱۰، ۶٪ بوده است. میانگین نسبت ترکیبی به ۱۰۶٪ رسید که این مبلغ در سال ۲۰۱۰، ۱۰۲٪ بوده است. میزان زیادی از خسارت غیرمنتظره و سنگین حوادث فاجعه آمیز در سال ۲۰۱۱ نتیجه عملیات بیمه‌گری در ژاپن، استرالیا و ایالات متحده بود در حالی که در کشورهای اروپایی ادعای خسارت حوادث فاجعه آمیز عموماً پایین بوده است. جدای از این، دستاوردهای اصلی صدور بیمه هنوز نیز به دلیل قیمت‌گذاری رقابتی و نرخ‌های ناکافی در بسیاری از بخش‌های بازار تحت فشار قرار دارند. نرخ‌ها در اقتصادهای توسعه یافته عموماً بدون تغییر باقی مانده است. البته نشانه‌هایی مبنی بر سخت‌تر شدن بازار برخی رشته‌های بیمه اشخاص نیز مشاهده شد. فضای اقتصادی ضعیف نیمه دوم سال ۲۰۱۱ نیز نرخ‌های بیمه تجاری را به میزان زیادی ثابت نگاه داشت.

در سال ۲۰۱۱ سودآوری صنعت بیمه غیرزندگی از دو سو، یعنی هم از لحاظ صدور بیمه و هم از لحاظ سرمایه‌گذاری تحت فشار قرار گرفت.

نمودار ۱۱. کاهش دستاوردهای بیمه‌گران در سال ۲۰۱۱ به دلیل وقوع حوادث فاجعه‌آمیز پیش‌بینی نشده

نمودار ۱۲. توانگری بیمه‌گران غیرزندگی در سال ۲۰۱۱

نمودار ۱۳. ارزیابی منحنی S برای حق بیمه‌های اموال در سال ۲۰۱۰

بوده است. اگرچه به دلیل نارسایی و نقص پوشش‌ها، تنها یک‌سوم از خسارت‌های اقتصادی ناشی از حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی و فاجعه‌های انسان‌ساخت، تحت پوشش توسط صنعت بیمه بودند. میزان نفوذ بیمه اموال، نسبت حق‌بیمه اموال به تولید ناخالص داخلی است و به وسیله نرخ جذب برای بیمه اموال در یک کشور اندازه‌گیری می‌شود. در اینجا تعدادی از عواملی که می‌توانند به‌طور بالقوه تفاوت‌های بین بیمه اموال در هر کشور را تبیین کنند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

مفهوم آشنای منحنی اس^۲ نقطه آغاز خوبی جهت تجزیه و تحلیل روند نفوذ حق‌بیمه اموال، ارائه می‌دهد. فرضیه منحنی S فرض می‌کند که درآمد، که توسط GDP سرانه اندازه‌گیری شد. عامل اصلی هدایت‌کننده و محرک نفوذ بازار بیمه است در نتیجه کشورها براساس میزان نفوذ بیمه و GDP سرانه بر روی یک منحنی S قرار داده شده‌اند. در یک کشور کم‌درآمد، میزان نفوذ کم بوده و بازار بیمه هماهنگ با اقتصاد عمومی رشد می‌کند. زمانی که یک سطح درآمد سرانه معین حاصل می‌شود بازار بیمه کشور به مرحله رشد سریع وارد شده تا زمانی که به نقطه اشباع^۳ برسد. اگرچه منحنی S به شکل قابل قبولی با داده‌ها تناسب دارد، اما نمودار ۱۳ نشان می‌دهد که انحراف‌های عظیم و غیرقابل توضیحی نیز وجود دارند.

به‌نظر می‌رسد انحراف‌ها از منحنی S به دلیل عوامل مختلف جغرافیایی، فرهنگی، نهادی و اقتصادی مختص هر کشور باشد. از یک مجموعه داده‌های تلفیقی غیرمتعادل^۴ از ۲۳ کشور بین سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۰، جهت تجزیه و تحلیل عوامل تبیینی بالقوه این انحرافات استفاده شده است.

از میان تمامی عوامل بررسی‌شده، بیشترین توان برای ایجاد انحرافات در منحنی S مربوط به میانگین

می‌شود که این روند، تدریجی و آهسته بوده و به بازارها و رشته‌های بیمه‌ای خاصی محدود شود. در بازارهای در حال توسعه، رشد اقتصادی نیز روند تقاضای بیمه را افزایش خواهد داد؛ با احتساب میانگین خسارت‌های ناشی از حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی، دستاوردهای بیمه‌گری در مقایسه با سال ۲۰۱۱، بهبود یافته اما همچنان منفی باقی خواهد ماند. به دلیل وجود نرخ پایین بهره، نرخ مؤثر^۱ سرمایه‌گذاری تحت فشار باقی خواهد ماند تا زمانی که نرخ بهره پایین باشد، ارزش‌گذاری بالای پرتفوی‌های اوراق قرضه، وضعیت توانگری بیمه‌گران را قدرتمندتر خواهد کرد.

۲-۳-۶. نگاهی دقیق‌تر بر محرک‌های نفوذ بیمه اموال

سال ۲۰۱۱ به دلیل وقوع فاجعه‌های انسان‌ساخت و حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی، سال خسارت‌های فوق‌العاده

2. S Curve
3. Saturation Point
4. Unbalanced Panel Data

1. Yield
نرخ تنزیلی که ارزش فعلی جریان‌های منتظره پرداخت‌های آتی بهره و اصل اوراق بهادار را مساوی قیمت بازار آن می‌کنیم.

منحنی اس نقطه
آغاز خوبی جهت
تجزیه و تحلیل روند نفوذ
حق‌بیمه اموال، ارائه
می‌دهد.

آگاهی نسبت به آن افزایش یابد.

با تلاش برای بالا بردن آگاهی در تمام سطوح جامعه، صنعت بیمه می‌تواند به مردم کمک کند تا پوشش بیمه‌ای مطمئنی پیش از اولین مواجهه با حوادث فاجعه‌آمیز تهیه کنند.

منبع:

Fan, I., Seiler, T. and Staib, D., 2012, World insurance in 2011. *Sigma*, no.3, Swiss Re Publication.

سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان سهمی از تولید ناخالص داخلی بود. این متغیر، به عنوان معیار آزادبودن یک اقتصاد به کار می‌رفت و همبستگی مثبتی با میزان نفوذ بیمه اموال داشت؛ بنابراین به نظر می‌رسد که اقتصادهای آزادتر، دارای میزان نفوذ بیمه بالاتری هستند.

نقش چشمگیر قانون در یک کشور نیز دارای همبستگی مثبت با میزان نفوذ بیمه اموال است. به طور ذاتی یک سیستم قضایی صحیح و دقیق، محاسب و پیش‌بینی‌کننده منطقی میزان نفوذ بیمه است. زیرا بیمه در اصل پیمانی جهت پرداخت پیامدهای وقوع یک رویداد مشخص در آینده است. اگر این پرداخت به دلیل وجود سیستم قضایی ضعیف، اجرایی نشود، بیمه به طور کامل ماهیت ارزش خود را ازدست می‌دهد. هر چند حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی اخیر موجب افزایش چشمگیر نرخ در بازارهایی شده است که تحت تأثیر آنها قرار گرفته بودند و در نتیجه میزان نفوذ بازار بیمه به طور موقت افزایش یافت. در این بررسی هیچ‌گونه شواهدی مبنی بر اینکه مواجهه با حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی میزان نفوذ بازار بیمه است، یافت نشد. جهت برآورد این موضوع، از میانگین اموال جمعیتی که در یک کشور تحت تأثیر طوفان، سیل، یا زلزله قرار گرفته‌اند به عنوان نمونه استفاده شد و مشخص شده که این عامل از لحاظ آماری، چندان قابل توجه نیست. یک تفسیر ممکن برای این یافته این است که آگاهی بیمه‌ای در بازارهای در معرض حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی پیش از وقوع حادثه فاجعه‌آمیز اغلب پایین است، اگرچه مورد کشور ترکیه نشان می‌دهد که حوادث فاجعه‌آمیز طبیعی عظیم می‌توانند باعث تغییرات مقرراتی و در نتیجه تغییر آگاهی نسبت به ریسک شوند. در پی دو زلزله عظیم در سال ۱۹۹۹ دولت ترکیه پوشش زلزله برای ساختمان‌های مسکونی در محدوده شهری را اجباری اعلام کرد. اگرچه پوشش هنوز نسبتاً پایین است، انتظار می‌رود میزان نفوذ بیمه، هماهنگ با افزایش